

בגיליון השבוע

תורת חסד // איה חסדיה של רבקה אמנו?
דבר המערכת // האם לאה העריכה את רחל?
אהבת חסד // מה ה'שיעור' במצוות הלואה?
עולם חסד יבנה // במה ליוזמות הדיור המהפכניות?
איש את רעהו // מתי פרסום החסד הוא חיובי?
תשועה ברוב יועץ // האם על הגמ"ח לבדוק מי הלווה?

דבר המערכת

חסד של אמת

המגיד הנודע רבי שלום שבדרון זצ"ל, סיפר פעם על עסקן נמרץ, שבעת לכתו ברחוב לצורך פעילותו הציבורית, הבחין במעלה הרחוב באשה כפופה שנסחבת בקושי עם סלים כבדים.

לא איש רב חסד וגדל פעלים כמוהו, שיבחין במחזה קורע לב שכזה ויתעלם. הוא מיהר להתקרב להציע את עזרתו, והנה הוא מגלה להפתעתו, כי המדובר בלא אחרת מאשר רעייתו. אבן נגולה מליבו. הוא פונה אליה ואומר: "טוב שפגשתי בך, הנה את כבר ממילא הולכת הביתה, קחי כבר גם את השקית שלי. אני ממהר ממש לעזור לאישה אומללה אחת בפאתי השכונה, אחזור מאוחר..."

הסיפור הזה הוא לא רק הלצה טובה, אלא תופעה של ממש. כולנו, מעצם הנטייה הטבעית שבנו, אוהבים מאוד לעשות חסדים, לעסוק בגמילות חסדים. אך בלבד שהדברים יעשו רושם, יעוררו הדים, יעשו רעש ויעידו בפי כל כי אנו גומלי חסדים טובים. בבית, מה לעשות, אף אחד לא מקבל

המשך בעמוד הבא

תורת חסד

הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א
ראש ישיבת "באר התורה" ונשיא הגמ"ח

אחד המעשים הגדולים המתוארים בחומש בראשית, הוא השתלשלות ה'שידוך' של יצחק אבינו, כאשר אברהם אבינו מצווה את אליעזר עבדו למצוא ליצחק את השידוך המתאים ביותר: להיות עזר כנגדו, ולהיכנס לביתו אברהם אבינו.

הנקודה המרכזית שבירר אליעזר עבד אברהם בכל מסעו לפדן ארם, היה נושא החסד אצל המיועדת להיות אשת יצחק. אבל למרבה הפלא, בכל הפרשיות עד לפרשתנו, בה מוזכרת ברמז מיתתה (בראשית לה ח ברש"י), לא מוזכרים מעשי חסד של רבקה אמנו.

ולכאורה יש כאן פלא עצום. הרי בזמן שאברהם אבינו שלח את אליעזר לחפש אשה ליצחק בנו, עיקר הדגש שביקש אברהם מאליעזר היה בענין החסד.

כך גם ניכר היטב בכל מהלך דרכו של אליעזר עבד אברהם, כשהלך לחפש את השידוך, שהוא ממוקד במטרה: להביא ליצחק אשה שתתאים לבית אברהם, שהיה מושתת על ענין החסד. וכשפנה בבקשה להקב"ה שיזמן לו את האשה הנכונה ליצחק אבינו, הוא ביקש להעמיד אותה במבחן דוקא בענין החסד. ואכן היא עמדה במבחן, והראתה כיצד מבצעים את המעשה הנכון באופן הנכון, כשהשקתה את אליעזר ואת גמליו בצורה מחוכמת שלא תגרום לו בושה.

וקשה, מדוע באמת לא מזכירה התורה את התוצאה של כל המאמץ הזה, ולא מלמדת אותנו מדרכי החסד של רבקה אמנו, איך היא נהגה בכל ימי חייה בגמילות חסדים, ומה אפשר ללמוד ממנה לדורות עולם בתורת החסד.

ההבדל בין 'גומל חסד' ל'בעל חסד'

ובאמת טמון כאן דבר מהותי מאוד בענין החסד. שהרי במבט פשוט, הנושא המרכזי של חסד הוא: הטבה לאחרים. וממילא כשרוצים לבדוק האם אדם הוא 'גומל חסדים', צריך לבדוק האם יש

המשך בעמוד הבא

תגובות והערות על המדורים השונים יתקבלו בברכה בדוא"ל
Alon@hagmach.org.il או 6428158@gmail.com | או בפקס 02-6428158
מכתבים מובחרים יפורסמו בל"ג (ניתן בעילום שם)

יו"ל ע"י הגמ"ח המרכזי | עורך: הרב יעקב גולדשמידט | כותבים ומשתתפים: הרה"ג ר' יצחק אייזיק וינברג, הרב פנחס אריה רוזנטל, הרב יעקב סירוטה, הרה"ג ר' אשר וסרמן | עיצוב גרפי: ר.ק. | לפניית לועדה הרוחנית: הרה"ג ר' חיים כהנא 5610681@gmail.com

אנשים שמקבלים ממנו טובות.

מאידך, בהתבוננות מעמיקה, ישנו אדם שהוא 'בעל חסד', מידותיו תרומיות והוא ניחן באהבת ישראל גדולה. וכל זאת כאשר סדר יומו אינו גדוש בחסדים מיוחדים לזולת, הוא אינו משמש בתפקיד בארגון חסד עולמי ולא מוזיל ממון הרבה לצדקה. ועדיין הוא 'בעל חסד'. ה'אחר' חשוב לו יותר מה'עצמו'.

המבחן של רבקה אמנו לא היה האם בעתיד היא תצליח להוציא לפועל את מידת החסד שבה. אלא רק האם היא עצמה 'בעלת חסד'. האם היא אשה העסוקה במחשבה על עצמה, או שהיא עסוקה במחשבה על אחרים.

ובמבחן הזה עמדה רבקה אמנו באופן הנעלה ביותר. בכל השתלשלות העניינים מזמן שאליעזר ביקש ממנה מים, ועד שסיימה להשקות לו ולכל גמליו, היא הראתה כמה מחשבתה עוסקת בצרכיהם של הסובבים אותה.

ולכן היא נבחרה להיות האשה הראויה להיכנס בבית אברהם אבינו, שהוא יסוד החסד שבעם ישראל.

יסוד מהותי זה באמת ניכר כבר באברהם אבינו עצמו, ונרחיב על כך בפרק הבא בעז"ה.

עולם חסד יבנה

במה של כבוד ליוזמות ולפתרונות למצוקת הדיור

אחד הנושאים הקשים והמטרידים ביותר בציבור הרחב, ובפרט בציבור החרדי, הוא נושא קניית הדירה לזוגות צעירים הנישאים ומקימים את ביתם.

המטרה המרכזית של הקמת הגמ"ח המרכזי היתה, לסייע בפתרון בעיה אקוטית זו. אבל למרות העזרה הגדולה של הגמ"ח המרכזי, הבעיה הזו עדיין גדלה והולכת, משום שמחירי הדירות התייקרו בשנים האחרונות עד למאד. המצב כיום, שעשרות אלפי זוגות צעירים גרים בשכירות, כאשר רבים מהם מתגוררים במקומות שאינם ראויים למגורים כלל, ומשלמים מחירים מופקעים שאין בידם מידי חודש בחודשו, כדי למצוא קורת גג להניח בה אותם ואת משפחתם.

הפתרון הטוב ביותר והיחיד הנראה באופק, הוא יציאה אל הפריפריה. ללא ספק, ההכרח יביא למצב שבכל הפריפריות יהיו קהילות גדולות, בכרמיאל, בהר יונה, בטבריה, בקרית אתא ובעפולה. וללא ספק, למרות שהציבור רגיל ואוהב את המרכזים הגדולים, שבהם כבר יש קהילות גדולות ומבוססות, עם ציבור ענק של בני תורה, אך הביקוש והלחץ העצום שיש למגורים נאותים, יביאו בשנים הקרובות אלפי משפחות אל אזורי הפריפריה.

טובי העסקנים של הציבור החרדי

את ההכרה הזו. שכן ככלות הכל, בעזרתך בבית אינך אלא ממלא את חובותיך הבסיסיות. ברגע שתעזור לשכן או לסבתא, או תסייע למשפחה במצוקה שאינה משפחתך הפרטית, אזי תזכה מהם להכרה. הוא הרי לא מחויב לנו כלום, ובכל זאת, תראו באיזו מסירות נפש הוא עוזר. איזה איש נפלא!

זהו עומק הפשט במאמר חז"ל גדול המצווה ועושה משאינו מצווה ועושה. מפני שהמצווה אינו זוכה להכרה, הרי הוא חייב, ומי ימחה לו כפיים? לו קשה באמת. מה שאין כך אצל האינו מצווה, שהוא הרי איש שכולם יודעים עד כמה הוא משכמו ומעלה, שמוכן לעשות גם דבר שאינו מחויב על פי דין, שירו לו זמרו לו ושיחו בו.

מדהים כמה אנשים מוכנים לעשות, בהתנדבות מלאה ובמסירות חסרת גבולות, למען מילה טובה אחת. תמורת קורט דל של הערכה. אנשים יכולים להישאר ערים לילות ארוכים, להתאמץ עד קצה גבול היכולת, להוזיל ממון, להקריב את כל אשר להם, ובלבד שלבסוף יזכו לשביב קטן של הכרה. לשורה זעירה של קרדיט.

רחל אמנו רואה את אחותה לאה אמנו, עם פרחים ריחניים שבנה ראובן הביא מן השדה. היא מבקשת ממנה מעט מהם. עונה לה לאה: "המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני!?"

והשאלה הרי זועקת לשמים: וכי יעלה על הדעת טענה כזו שרחל לקחה את יעקב מלאה?! והרי האמת היא בדיוק להיפך: רחל, במסירות נפשה וטוב ליבה העצום העניקה לאחותה את הסימנים, באמצעותם יכלה להינשא ליעקב. לולא היא - נאלצת הייתה לאה להינשא לעשו הרשע. וכי איך ייתכן בעולם להאשים דווקא את רחל בלקיחת יעקב?

שמענו על כך פעם תירוץ מבהיל ומצמרר: מכאן מוכח שרחל מעולם לא גילתה ללאה שיעקב היה אמור

להינשא רק לה. היא אף פעם לא סיפרה לה שהסימנים היו בעצם מיועדים עבורה ולא עבור לאה. כלומר, לאה היתה בטוחה שהסימנים היו מיועדים עבורה מלכתחילה, וכי רחל שנישאה לאחר מכן היא זו שנטלה ממנה את בעלה.

הדברים הללו מטלטלים את הנפש, ומגלים לעינינו המצומצמות פיסה קטנה מאצילות נפשה, נדיבות לבה ועוז רוחה של אמנו הגדולה, מאמע רחל. קודם כל ממעשה החסד העצום שעשתה בעצם מסירת הסימנים, ועוד יותר מכך, על שלא חיפשה הכרה לאחר מכן. היא לא ביקשה שלא תדע ותעריך ותוקיר לה על אודות החסד שעשתה עמה, אלא הותירה זאת בגדר מתן בסתר. זה אומר לחיות את כל חייה כשדווקא האחות לה ויתרה ועבורה מסרה את נפשה - סוברת שהיא בכלל נטלה אותה ממנה...

את המעשה הטוב שלה השאירה רחל בינה לבין קונה. היא לא היתה זקוקה לאף אחד שיעריך ויוקיר, רק האחד למעלה בשמים, שרושם ומביא הכל בחשבון.

ובסוף, דווקא הדברים הללו, העשיה שלכאורה לא זוכה להכרה, היא זו שעושה רושם אמיתי. בוודאי למעלה בשמים, שם כל דבר מקבל את הערך האמיתי. אבל אפילו כאן בעולם המעשה - סוף הכבוד לבוא. בדיוק כמו שיעקב, האיש התם, יושב האהלים שאינו חריף לרמות ואינו משדד מערכות עולם, אלא צפון בתוך אהלו, שקוע בגמרתו ואפוף בתורתו, דווקא הוא - עושה רושם כביר כל כך ביציאתו מן העיר. שנזכה. ■

99

אמר רבי אלעזר:
גדול העושה צדקה
בסתר יותר ממשה
רבינו

(בבא בתרא ט ב)

מאמצים את מוחם בשאלה גורלית זו, ומחפשים פתרונות בכל הערים האפשריות לתועלת הכלל, כשהם פועלים באמצעים שונים ליידע את הציבור על האפשרויות העומדות על הפרק.

ביטאון 'עמוד החסד' פותח את שערי בואת, לכל העוסקים במלאכת הקודש של 'מה טובו אוהליך יעקב'. אי"ה תינתן במה לכל יוזמה של ממש, והיא תובא במסגרת מדור זה לידיעת חברי הגמ"ח והציבור הרחב. בכך נסייע לפרסם את הדברים בתפוצה רחבה ככל האפשר, ולהוציא מן הכח אל הפועל את היוזמות המבורכות למען העמדת בתים נאמנים בישראל.

במהלך השנה האחרונה פורסמה סדרה נרחבת של כתבות בנושא הפריפריה בעיתון 'יתד נאמן', סדרה שהעלתה את הנושא על שולחנם של רבים שלא ידעו מאין יבוא עזרם, והציפה את בשורת הפריפריה בין שדרות הציבור כולו.

מאחר ובסייעתא דשמיא יש התפתחויות רבות בנושא מאז פרסום סדרת הכתבות, ראינו לנכון לפתוח במה נוספת ליוזמות נוספות ולעדכונים חדשים על המתפתח בנושא הדיוור בפריפריה בשנת תש"פ. ■

כס"ד

קהילת בני הישיבות קרית אתא

בראשות מודו הגאון הרב אברהם שמועון ליפשיץ שלי"א

הודעה משמחת

על הרחבת גבולות הקהילה התורנית - קרית אתא!

כס"ד זכינו וקהילתנו המעטירה מהווה אבן שואבת לציבור רחב של בני תורה ועליה, מוסדות הקהילה שוקקים וקול התורה נשמע למרחקים ועתה, נוצרה

הזדמנות פז להרחיב את גבולות הקדושה ולהביא משפחות נוספות לקבוע את משכנם באזורינו כאן בקרית אתא וזאת במחירים המקילים מאוד על ההורים והזוג להגיע לדירה בנקל בשכונת שביט התיקה ניתן לרכוש דירה מתוך מלאי הקיים ברשות עסקני הקהילה:

החל מ-550,000 ₪ בלבד

בקהילתנו כל הנצרך לחיי תורה וקהילה בנוחות מירבית:

כוללי אמריים | מעונות יום | גני ילדים | תלמוד תורה | ישיבה קטנה למגויינים | בתי כנסת מפוארים
אפשרויות תעסוקה מגוונות | חווי קהילתי ועוד

שלב א' יוצאו לשיווק עשרות דירות

לכניסה מיידית!

זהו מקום התורה היחיד בו ניתן לרכוש דירה במחיר כזה!

זוגות צעירים המוצאים את עצמם כמתאימים ומעוניינים לדור במקום תורה עם איכות חיים ומרחבים מוריקים זה המקום בשבילכם! מכירת הדירות הינה למטרת מגורים בלבד!

לפרטים והרשמה - משרדי הקהילה: רחוב יוספטל 81 קרית אתא

04-8296654

איש את רעהו

מכתבים למערכת

לכבוד בטאון 'עמוד החסד'

התפעמנו לקרוא את דברי מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, על תורמים המפסידים לעצמם - כי דרך עשיית החסד היא על מנת להיטיב והפרסום הורס.

חשבנו רק, שנכון לציין ולו במעט, את ארגוני החסד השונים והעומדים בראשם העושים לילות כימים חסד בגופם, בלבבם ובכל מאודם, שלהם כן נכון הפרסום וזאת על מנת להגדיל את עשיית הטוב על ידי שבעקבות כך ישתתפו רבים אחרים בעשיית החסד שלהם, או יתרמו ויעזרו להם בכל דרך שהיא - שלולא הפרסום לא היה מגיע להיקף זה.

ונראה מסברת הלב שבכה"ג אין בפרסום החסד משום 'מפסידים', או שעכ"פ יש לברר נקודה זו.

בברכה
ר.ח.

אהבת חסד

תמצית ענייני גמ"ח ע"פ ספר אהבת חסד להח"ח
הרה"ג ר' אשר וסרמן שליט"א
מח"ס 'קיצור אהבת חסד'. טל': 03-579-3051
נמסר על דעת שלא להעתיק ללא רשותו

מה השיעור במצוות הלואה?

סכום ההלוואה:

א) מצד המלוה - מסתבר ששיעור (סכום) ההלוואה שיש על האדם להלוות תלויה בכל אחד כפי יכולתו, וכל אשר בכוחו לעשות לטובת חבירו יעשה.

ב) מצד הלואה - שיעור ההלוואה הוא כפי מה שנצרך לעני, אם יש ביכולת המלוה לתת לו.

כמה הלוואות צריך להלוות:

ג) אין שיעור למצות גמילות חסדים, ואפילו עד מאה פעמים, ולא יחוש לטרחתו במתן ההלוואה וגבייתה (כמו שאין הסוחר כועס על הדופקים תמיד על פתח חנותו), וידע שבכל פעם הוא מקיים מצוה מן התורה, ויקבל ברכה מאת ה'.

(עפ"י אהבת חסד חלק ראשון פרק א')

תשועה ברוב יועץ

שאלות המופנות אליכם הקוראים
לשמוע דעת ועצה

לברכה ולא לקללה

השאלה הבאה שעלתה על שולחנם של מנהלי הגמ"ח, נוצרה כתוצאה ממפגש כאוב עם מנהל גמ"ח ותיק, שהחליט באחד הימים לסגור את הגמ"ח שברשותו, תוך שהוא משאיר לוויים רבים שהיו נעזרים בגמ"ח שברשותו, ללא מענה.

כמובן, שהגיעו אליו פניות רבות בתמיחה, על מה ולמה הוא מצא לנכון לסגור מפעל חסד שכזה הנצרך לרבים.

בכאב גדול השיב מנהל הגמ"ח, שבתקופה האחרונה הוא פגש ברחוב את אחד מהלוויים הקבועים של הגמ"ח, והוא פנה אליו בנימה מאשימה, ואמר לו שבגללו הוא הגיע למצב נורא ואיום.

מנהל הגמ"ח שמעולם לא הזיק לו, השתומם מאוד לשמע הדברים, ושאל אותו כיצד הוא מעז לטעון שהוא גרם לו נזק, בו בזמן שהוא מסייע לו בכל הזדמנות שמתאפשר לו להלוות לו סכומי כסף נכבדים.

ענה לו הלווה: "היא גופא! לולי שהיית נענה לכל בקשה שלי, ומלווה לי סכומים גבוהים בכל הזדמנות, לא הייתי מגיע למצב כזה שהחובות משתרגים על צווארי ולא נותנים לי מנוח, אלא הייתי נאלץ להתרגל להשתמש בכסף שעמלתי עליו והוא שלי באמת, ולא משתמש בכספים של אנשים אחרים, שכעת אין לי מהיכן להשיבם".

כדי להעמיד את השאלה העולה ממעשה זה, יש להביא כמה ידיעות חשובות:

א. הרמב"ם (הלכות מלוה ולוה פ"א ה"א), מנה את המצווה להלוות לעני כמצוות עשה, ובטור (ח"מ סי' צ"א ס"א) הוסיף, שהמצווה היא גם להלוות לעשיר בשעת דוחקו. והאריכו הפוסקים בגדרי מצווה זו.

ב. אמרו חז"ל (שבת ס"ג.), שמצוות הלוואה גדולה יותר ממצוות צדקה. וגם החפץ חיים האריך רבות בספרו 'אהבת חסד' על מצוות הלוואה.

ג. מנגד מבואר שאסור ללווה ללוות אם אינו יודע מהיכן יפרע (עיין בספר סדר הלוואה סי' ז').

וכאן עולה השאלה, בצורת ההתנהגות כלפי לוויים הבאים לבקש הלוואה מגמ"ח כספים. כשמצד אחד יש להביא את הנהגתו של אחד ממנהלי הגמ"ח הגדולים, שכשנשאל האם הוא בודק אם הלווה אכן נצרך והוא נחשב עני בשעת דוחקו, וכן האם הוא בודק אם יש ללווה מהיכן להשיב, הוא ענה שלדעתו עשיית החסד בשלימות דורשת ממנו שלא לחטט ללווה בצרכיו וביכולתו.

ומנגד יש אומרים שראוי לבדוק היטב, הן מצד הלכות צדקה, והן בכדי לסייע ללווה ולא ח"ו להרע לו באם הוא לווה שלא לצורך, או שלא יהיה לו מהיכן לפרוע.

נשמח לשמוע את דעתכם ועצתכם, כיצד ניתן ללכת ב'שביל הזהב', לבדוק מצד אחד את מצבו של הלווה, ומאידך לעשות זאת בדרך מכובדת.

תשובות ניתן לשלוח לדוא"ל Alon@hagmach.org.il
או 6428158@gmail.com | או לפקס: 02-6428158